

**AUDIT SOHASIDA PROFESSIONAL XIZMATLAR
(KONSALTING, SOLIQ MASLAHATI, MOLIVAVIY
TAHLIL)NI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI**

Turayeva Gulizahro

Guliston davlat universiteti dotsenti

Murodova Madinabonu

Guliston davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: *Ushbu tezis audit sohasidagi professional xizmatlar – konsalting, soliq maslahati va moliyaviy tahlilni kompleks tarzda o'rganib, ularni tashkil etish va rivojlantirish yo'nalishlarini ilmiy asosda tahlil qiladi. Xalqaro tajriba va O'zbekiston milliy iqtisodiyoti sharoitlarining qiyosiy tahlili asosida yangi uslubiy yondashuvlar taklif etilgan.*

Kalit so'zlar: *Audit, konsalting, soliq maslahati, moliyaviy tahlil, professional xizmatlar, raqamli transformatsiya, blokcheyn, sun'iy intellect.*

Аннотация: *Данный тезис комплексно изучает профессиональные услуги в сфере аудита — консалтинг, налоговое консультирование и финансовый анализ, а также научно обосновывает направления их организации и развития. На основе сравнительного анализа международного опыта и условий национальной экономики Узбекистана предложены новые методические подходы.*

Ключевые слова: *Аудит, консалтинг, налоговое консультирование, финансовый анализ, профессиональные услуги, цифровая трансформация, блокчейн, искусственный интеллект.*

Annotation: *This thesis comprehensively examines professional services in the field of auditing—consulting, tax advisory, and financial analysis—and provides a scientific basis for their organization and development. Based on a comparative analysis of international experience and the conditions of Uzbekistan’s national economy, new methodological approaches are proposed.*

Key words: *Audit, consulting, tax advisory, financial analysis, professional services, digital transformation, blockchain, artificial intelligence.*

KIRISH

Globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes muhitining murakkablashuvi audit kompaniyalaridan an'anaviy moliyaviy hisobotlarni tekshirishdan ancha keng qamrovli professional xizmatlar ko'rsatishni talab etmoqda. Porter (1985) strategik ustunlik nazariyasiga ko'ra, xizmat ko'rsatuvchi kompaniyalar qo'shimcha qiymat zanjirini kengaytirgan taqdirdagina barqaror raqobatbardoshlikka erishadilar.

Shu boisdan, konsalting, soliq maslahati va moliyaviy tahlil – bugungi kunda audit sohasidagi eng istiqbolli rivojlanish yo'nalishlari sifatida e'tirof etilmoqda. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarning chuqurlashuvi, xususiylashtirish jarayonlarining kengayishi, IFRS va OECD standartlariga o'tish hamda xorijiy investorlar bilan hamkorlikning kuchayishi professional audit xizmatlari bozorini jadal rivojlantirishni taqozo etmoqda. Tadqiqot maqsadi – ushbu uch yo'nalishni kompleks o'rganib, ilmiy asosda rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqishdan iborat.

Audit kompaniyalarida konsalting xizmatlarini tashkil etishda uchta asosiy model qo'llaniladi: O'zbekistonda konsalting bozori yillik

o'rtacha 18-22% sur'atda o'sib bormoqda. Konsalting xizmatlarining ustuvor yo'nalishlari quyidagilardan iborat: boshqaruv konsaltingi, IT-konsalting, jarayonlarni optimallashtirish, risk-menejment va strategik rejalashtirish. O'zbekiston iqtisodiyoti uchun ayniqsa muhim bo'lgan yo'nalishlar – davlat korxonalarini xususiylashtirish jarayonlarida maslahat berish va xorijiy investorlar bilan ishlash hisoblanadi. O'zbekiston Soliq Kodeksining yangi tahririda transfer narxlash, kontrolyashtiriluvchi xorijiy kompaniyalar va OECD BEPS qoidalari bilan bog'liq zamonaviy tushunchalar kiritilishi soliq maslahatchilariga ehtiyojni sezilarli darajada kuchaytirdi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, globallashtirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida audit kompaniyalari faoliyati an'anaviy moliyaviy nazorat doirasidan chiqib, kompleks professional xizmatlar tizimiga aylanib bormoqda. Konsalting, soliq maslahati va moliyaviy tahlil xizmatlari audit tashkilotlarining raqobatbardoshligini oshiruvchi asosiy strategik yo'nalishlar sifatida namoyon bo'lmoqda. Porterning strategik ustunlik nazariyasiga muvofiq, xizmatlar ko'lamini kengaytirish audit kompaniyalariga qo'shimcha qiymat yaratish hamda bozorda uzoq muddatli ustunlikka erishish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Soliq Kodeksi (2019, 30-dekabr). O'zbekiston Respublikasi Qonuni № ZRU-599.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PQ-92-son Qarori "Audit faoliyatini takomillashtirish to'g'risida".
3. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi (2020). O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni.

4. ACCA (2022). Professional Accountants – the Future: Drivers of Change and Future Skills. London. – 34 p.
5. PWC (2023). Audit 2025: The Future of Auditing in a Digital World. PricewaterhouseCoopers. – 38 p.
6. Norovna, X. G. (2026). Avere va essere fe'llarining ingliz tilidagi have va to be fe'llari bilan uyg'unligi. Tadqiqotlar, 83(2), 56-58.
7. Khodjieva, G. (2024). Analysis and comparison of linguistic features of gender communication on the example of Italian and Uzbek literature.
8. Norovna, X. G. (2026). Italiya yoshlari tili: xususiyatlari va zamonaviy tendensiyalar. Yangi O 'zbekiston, yangi tadqiqotlar jurnali, 4(1), 183-186.
9. G'iyosova, M., & Xodjiyeva, G. (2026). Le preposizioni semplici e articolate. O'zbekiston: zamonaviy ilm-fan va tadqiqot masalalari, 70-75.
10. Ходжиева, Г. Н. (2026). Анализ и сравнение языковых особенностей гендерной коммуникации на примере итальянской и узбекской литературы. Kelajak sari yangi O'zbekiston: ilm-fan, texnologiya va ta'lim, 3(1), 16-18.
11. Nasrullayevna, E. S. (2025). Methodology for organizing classroom instruction in developing acting skills of future folklore performers. Confrencea, 9(9), 2-10.
12. Norovna, X. G., & Sarvinoz, S. (2025). Italian tilida artikllarning qo 'llanish usullari. Yangi O 'zbekiston, yangi tadqiqotlar jurnali, 2(5), 329-331.
13. Ходжиева, Г. Н. (2023). Организация учебного процесса в системе довузовской подготовки по иностранному языку в дистанционной форме. Экономика и социум, (4-1 (107)), 990-993.

14. Nasrullayevna, E. S. (2025). The significance of using interactive methods in developing acting skills of folklore performers. *Confrencea*, 9(9), 11-15.
15. Ahmedova, N. (2025). Zamonaviy innovatsion texnologiyalarning estrada tomoshalaridagi o'rnini. *Mahalliy va xalqaro konferensiyalar platformasi*, (2), 330-335.